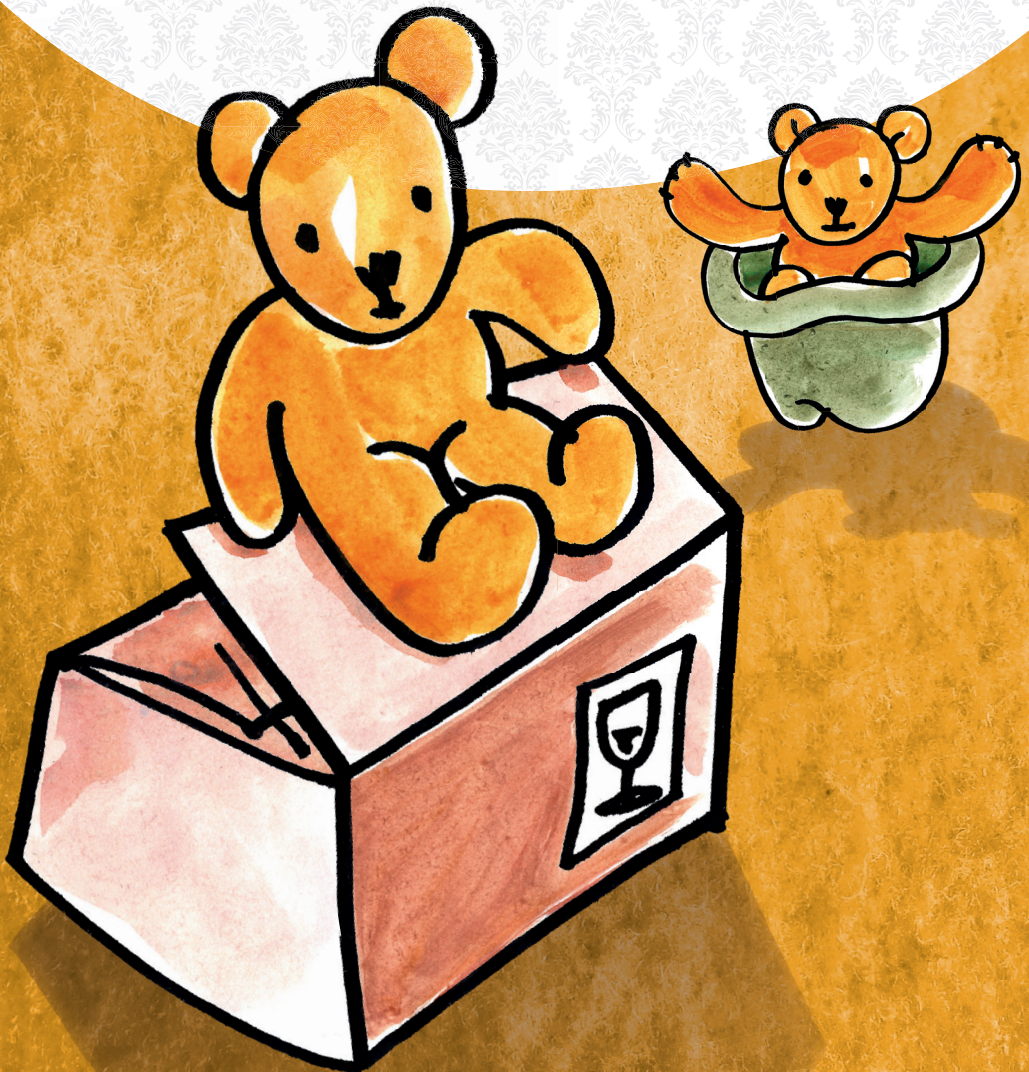

— Louis Contryn —

POPPENSPEL

met knuffels voor kleuters

acco

POPPENSPEL MET KNUFFELS VOOR KLEUTERS

POPPENSPEL

met knuffels voor kleuters

— Louis Contryn —

Met tekeningen van Paul Contryn

Eerste druk: 2013

Gepubliceerd door:

Uitgeverij Acco, Blijde Inkomststraat 22, 3000 Leuven, België

E-mail: uitgeverij@acco.be - Website : www.uitgeverijacco.be

Voor Nederland:

Acco Nederland, Westvlietweg 67 F, 2495 AA Den Haag, Nederland

E-mail: info@uitgeverijacco.nl - Website: www.uitgeverijacco.nl

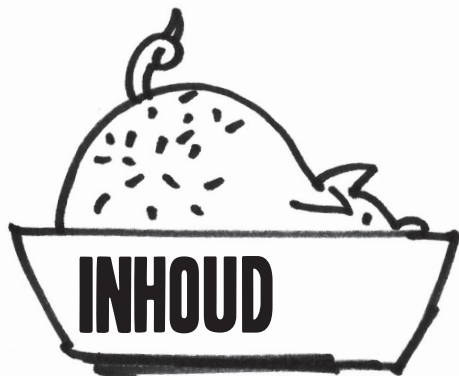
Omslagontwerp: www.frisco-ontwerpbureau.be

Illustraties: Paul Contryn

© 2013 by Acco (Academische Coöperatieve Vennootschap cvba), Leuven (België)

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form, by mimeograph, film or any other means without permission in writing from the publisher.

Woord vooraf

Peter Adriaenssens

7

Inleiding

9

1. Poppenspel voor kleuters

11

Twee beren met een verstopte neus

13

Beertje Boelala

16

Koning Beer zit in de put

18

Wat zit er in dat grote pak?

22

Het varkentje gaat in bad

25

Een oude hoed kan veel

27

Op reis met een hoed

29

De spinnenkop

31

Steek!

34

Een avontuur in het bos

37

2. Tips voor het gebruik van knuffels

39

3. Je vijf vingers worden acteur

53

Vijf kikkertjes

55

Vijf vliegen

57

Vijf pissebedden

58

Vijf dolfinen

59

Vijf bladluizen

60

4. Knorry: een poppenspel met knuffels

61

WOORD VOORAF

Het poppentheater in Vlaanderen ligt me nauw aan het hart. Ik volg en beoefen het al mijn hele leven. Mijn moeder begreep die passie toen ik klein was, zij vond in de stadsbibliotheek in Antwerpen speeltteksten van Louis Contryn. Een nieuwe deur werd voor mij geopend. Op mijn twaalfde mocht ik langskomen aan huis bij vader Jef Contryn. Onvoorstelbaar vond ik dat, hoe die man mij met ernst beluisterde, en aanmoedigde om poppenspel door te zetten. In een tijd waar tieners interesse kregen voor tennis of elektrische gitaar was dat niet evident. In het Mechels Stadspoppentheater mocht ik na iedere voorstelling een blik achter de schermen gooien. Louis Contryn dirigeerde er de groep, en iedereen gaf graag wat uitleg. Thuis groeide een heuse kast, en jaarlijks werd een stuk van Louis ingeoeffend. Het klinkt misschien raar, maar ik weet dat ik daar heb leren spreken voor een publiek. Eerst jarenlang veilig verborgen achter het doek.

Het is die ervaring die mij ook vandaag sterkt ouders op te roepen in hun kinderen het gevoel voor het kunstige wakker te maken. Ieder kind heeft volwassenen nodig die er op een positieve manier toekomst in zien. Ernstig genomen worden als kind opent je voor wat leerkrachten en opvoeders meegeven. Het poppentheater heeft daar zijn eigen krachten voor. Het zet je aan het knutselen, je oefent dictie, je moet mooi rechtop lopen, wat leren over belichting en theatereffecten, je leert lezen met plezier want achter een goed verhaal zit misschien straks een leuke voorstelling. Later, als kinderpsychiater, zag ik nog beter het belang van het werken met verhalen en poppen. In de speeltteksten in dit boek kun je ze herkennen. Wat ze gemeen hebben is dat ze kleuters in contact brengen met hun weerbare kant, wat hen sterkt om het dagelijkse leven succesvol aan te kunnen.

Sterkte is in ieder kind te vinden.

Vandaag beschouwen we de kracht van een kind om tegen de stroom in te gaan niet meer als een persoonlijkheidskenmerk (je hebt het of niet), maar als een ontwikkelingsdomein. Kinderen leren weerbaarheid door interactie met de omgeving, zoals het spel met ouders, broers en zussen, vrienden. Het poppenspel biedt daar een mooi oefenterrein voor. Het confronteert kleuters met wat een held kan meemaken, waardoor ze inleving kunnen oefenen en

ook kunnen genieten van hem te helpen en zelfs te redden. En wat ze in het bijzonder leren via de verhalen in de poppenkast is om te gaan met gevoelens. Het spel vestigt je aandacht op wat je ziet, hoe je dat ziet en welke slimme oplossing in het verhaal gevonden wordt. Ieder verhaal in dit boek vertelt ook iets over het omgaan met regels, het respecteren van eerlijk spel, het aanvaarden van de verrassende wendingen van het leven. Als kind meeleven met de poppen traint controle over gevoelens. Louis Contryn nodigt de kleuter uit ter hulp te komen, anderen te helpen, vooruit te denken, valkuilen te zien, samen te spannen met andere kinderen, raad te vragen, samen voor een doel te gaan. Het jonge kind leert een situatie aan te pakken en er uitwegen voor te vinden, terwijl de situatie eerst onoplosbaar leek. Door mee te leven leert het kind minder snel bang te zijn van nieuwe uitdagingen, en hoe belangrijk het kan zijn eens heel anders naar een probleem te kijken. Allemaal vaardigheden die van belang zijn in het leven.

Je begrijpt dat ik de uitnodiging van Louis Contryn om zijn poppenspelteksten voor kleuters in te leiden meteen aannam. Het is met een warm hart voor zijn vader, voor hem en voor Paul die met De Maan de traditie verderzet. En voor iedere ouder. In de hoop dat je jouw kind mee op weg zet van deze magie. Poppenspel, een spel dat speels is zonder vrijblijvend te zijn.

*Prof. Peter Adriaenssens
is kliniekhoofd
Kinder- en Jeugdpsychiatrie
UZ Leuven.*

INLEIDING

De meeste theaterstukken zijn bedoeld voor jongeren en volwassenen. Voor kleuters bestaat er zo goed als niets. Deze uitgave wil in deze leemte voorzien met de bedoeling om de kleintjes niet alleen theatervreugde te verschaffen, maar eveneens om bij te dragen tot hun geestelijke ontwikkeling en de verrijking van hun fantasie. Veel hangt natuurlijk af van de performer(s). Die leest/lezen de teksten niet af, maar vertelt/len ze na met eigen woorden. Een zelfgeproduceerde voorstelling wint aan spontaneïteit en directheid.

In alle poppenspelletjes komen telkens maximaal twee figuren tegelijk op de scène. Eén speler kan ze dus opvoeren. Maar het kan ook, en dat is plezieriger, met twee of meer spelers.

Kinderen willen actief meespelen. Het is daarom de bedoeling dat de speler(s) de voorstelling brengt/gen en dat de kinderen ze daarna naspelen met hun eigen inbreng.

Dit boek bestaat uit vier delen. In het eerste deel vind je tien verhaaltjes voor poppenspel. Het zijn eenvoudige tekstjes die aansluiten bij de kinderwereld en die leuk en boeiend zijn zodat ze de kinderen kunnen fascineren. Ze werden in de praktijk getest en getoetst aan de meningen van deskundigen. Ze zijn geschikt voor familiefeestjes, bij verjaardagen en zeker in de kleuterschool.

De tekstjes werden zeer beknopt gehouden om de kinderen te blijven boeien. Het soort speelgoedpop dat je gebruikt is niet belangrijk. Wij vermelden de teddybeer omdat die het meest voorkomt. Maar andere poppen of knuffels, die het best bij de tekst passen, kunnen aangewend worden.

Hoe gaan we te werk? Het blad van een tafel of een bureau is de speelruimte. De sprekende pop beweegt op het ritme van de stem zodat we zien wie aan het woord is. Die bewegingen mogen niet te schokkerig of te wild zijn. Vertel met overtuiging en houd er rekening mee welke figuur aan het woord is. Koning Beer spreekt bijvoorbeeld anders dan vogeltje Pietewiet.

In het tweede deel vind je een aantal tips voor het gebruik van knuffels. Praktische raadgevingen waar je meteen mee aan de slag kunt. Een speelgoedpop manipuleer je het best wanneer je ze van achteren met de duim aan één kant en met de wijs- en middenvinger aan de andere kant van de nek

vasthoudt en zo rustig leidt op de tekst. Alleen de meest eenvoudige vorm van poppenspel wordt hier beschreven.

Een andere eenvoudige manier om voorstellingen te geven voor kleintjes is het suggererende spel met de vingers. Zij vormen een uitstekend uitdrukingsmiddel en ze bevorderen de verbeelding van het jeugdige publiek. In het derde deel zijn vijf verhaaltjes opgenomen die met de vingers kunnen uitgebeeld worden.

We sluiten het boek af met Knorry, een prettig en moraliserend poppentheaterspel met knuffels.

1.
Poppenspel
voor
kleuters

TWEE BEREN MET EEN VERSTOPTE NEUS

Een klein beertje, een grote beer, juffrouw Beer. Een verhoog (bijvoorbeeld: een doos) dat het dak van een fietsenstalling suggereert.

Verteller: Op een dag komt er een nieuwe leerling in de klas. Het is een beertje. Het is erg verkouden. Het heeft een snotneus. Het spreekt door zijn neus. Je kunt het moeilijk verstaan.

Juffrouw Beer (zegt vriendelijk): Goedendag beertje. Hoe is je naam?

Beertje: Ajetje.

Juffrouw Beer: Ik kan je niet verstaan. Kun je niet wat duidelijker spreken?

Beertje: Ajetje! Juffou. Ajetje!

Juffrouw Beer (vraagt nog eens): Hoe?

Beertje (roept luid): Ajetje!

Juffrouw Beer: Ik geloof dat je je naam niet goed uitspreekt, maar ik zal je dan maar Ajetje noemen. Jij mag een grote ballon kleuren.

(Het beertje knikt en gaat zitten.)

Verteller: Het beertje doet flink zijn best. Juffrouw Beer is tevreden.

Juffrouw Beer: Goed zo, Ajetje.

Verteller: Wanneer de schooldag voorbij is, is de ballon mooi gekleurd.

Juffrouw Beer: Alle kinderen mogen nu naar buiten. In stilte! Jasjes aan en in de rij! En dan wachten op mama of papa of oma of opa of meter of peter.

Verteller: En daar komt een grote beer. Die grote beer heeft ook ... een dikke rode neus. Een grote, dikke rode snotneus. Hij is zeker ook verkouden.

Grote beer (hoest en roept): Karelkje! Ik kom je halen.

Juffrouw Beer (komt aangelopen): Dag meneer. U bent zeker de vader van Ajetje?

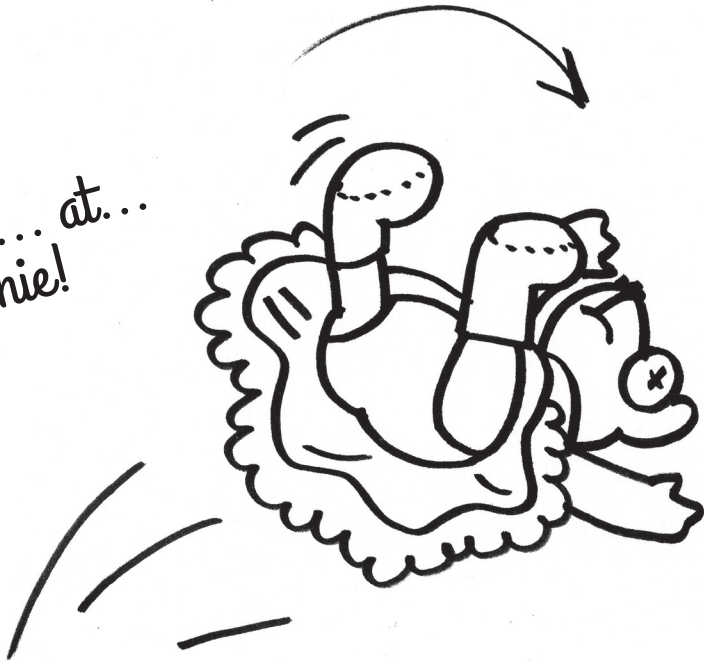
Grote Beer: Juist, juffrouw. Van Karelkje!

Juffrouw: O! Ja! Karelkje. Die komt dadelijk, meneer.

Grote beer (praat door zijn neus): Dat is zeer goed, juf... juf... ouw... At... at... at... tshie!

(Juffrouw Beer vliegt weg en belandt op het dak van de fietsenstalling.)

At... at... at...
tshie!

Juffrouw Beer (schreeuwt): Oei, oei, oei! Hulp! Ik kan hier niet af.

Grote beer (is verlegen):

O, excuseer! Excuseer me, juffrouw. Wacht, ik zal je helpen. (Hij haalt de juffrouw voorzichtig van het dak. Ze kermt en is erg geschrokken.) Hier zo ... Juffrouw. At... at... tskie!

Juffrouw Beer (vliegt weer met een brede zwaai weg.) Ooo... Ai...!

Grote beer: oe ... Oe... oe...

Excuseer me, juffrou... ouw. Ik ben een beetje ver... koukouden, ziet u. At.. at... tskie!

(Deze scène kan herhaald worden wanneer de kinderen ze leuk vinden.)

Verteller: En dan vertrekken papa beer en kindje beer, alle twee met hun snotneus, naar huis.

— einde —

[Dit boek is online te koop \(klik hier\)](#)

Dit boek wil kleuters niet alleen theatervreugde verschaffen maar wil ook bijdragen tot hun geestelijke ontwikkeling en verrijking van hun fantasie. Veel hangt natuurlijk af van de performer. Die leest de teksten niet af maar vertelt ze na met eigen woorden. Een zelf geproduceerde voorstelling wint aan spontaneïteit en directheid. In alle poppenspelletjes komen telkens maximaal twee figuren tegelijk op de scène. Kinderen willen actief meespelen. Het is daarom de bedoeling dat de speler de voorstelling brengt en dat daarna de kinderen ze naspelen met hun eigen inbreng.

Een andere eenvoudige manier om voorstellingen te geven voor kleuters is het suggererende spel met de vingers. Dit vormt een uitstekend uitdrukkingsmiddel en bevordert de verbeelding van het jeugdige publiek. We eindigen daarom met vijf suggesties voor dit soort theater.

De eenvoudige tekstjes in dit boek sluiten aan bij de kinderwereld, en zijn leuk en boeiend zodat ze de kinderen kunnen fascineren. Ze werden in de praktijk getest en getoetst aan de meningen van deskundigen. Ze zijn geschikt voor familiefeestjes, bij verjaardagen en zeker in de kleuterschool.

Louis Contryn is oud-directeur van het Mechels Stadspoppentheater (nu figurentheater De Maan) en de School voor Poppenspel. Hij was eveneens de uitgever van het vaktijdschrift *Het Poppenspel* en *Poppenspelberichten*.

Professor Peter Adriaenssens, kinder- en jeugdpsychiater Universitaire ziekenhuizen Leuven, is een beoefenaar van het poppenspel en maakt er ook gebruik van in de praktijk van de kinderpsychiatrie. Hij schreef het *Woord vooraf* bij dit boek.

9 789033 493683